

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі

«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

А. А. Петрук

ЗАЎСЁДЫ СУЧАСНАЯ ДУДКА

Рэпертуарны зборнік

*Рэкамендавана ВМА па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў
у якасці вучэбна-методычнага дапаможніка для студэнтаў
спецыялізацыі 1-18 01 01 02 Харавая музыка народная
і для студэнтаў напрамку спецыяльнасці
1-16 01 10-02 Спевы (народныя)*

Мінск
БДУКМ
2016

УДК 780.8:780.641.087.5.089.9

ББК 85.957.2,99

П312

Рэцэнзыенты:

A. Я. Крамко, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь,
дацэнт кафедры духавой музыкі Беларускага дзяржаўнага
універсітэта культуры і мастацтваў;

M. П. Дрынеўскі, народны артыст Беларусі,
мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акаадэмічнага народнага
хору Рэспублікі Беларусь імя Г. І. Цітовіча, прафесар

Петрук, А. А.

П312 Заўсёды сучасная дудка : рэпертуарны зб. : вучэб.-метад.
дапам. / А. А. Петрук ; М-ва культуры Рэсп. Беларусь,
Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў. – Мінск :
БДУКМ, 2016. – 57 с.
ISBN 978-985-522-161-7.

Зборнік прызначаны для пачатковага навучання ігры на дудцы
і з'яўляецца добрай школай для тых, хто толькі пачынае знаёміцца
з такімі паняццямі, як гукаўтварэнне, аплікатура, дыханне, штрых
і г. д., набывае пачатковыя навыкі ігры ў ансамблі. Зборнік можа быць
выкарыстаны не толькі як вучэбны матэрыял для студэнтаў
спецыялізацыі «харавая музыка народная» і напрамку спецыяльнасці
«спевы (народныя)». Ён можа прыйсціся даспадобы выканаўцам
у складзе гуртоў, у тым ліку папулярнай музыкі, у дзейнасці якіх
апошнім часам назіраецца вялікая ўвага да этнічнай музыкі. Можа
быць карысны ўсім тым, каго вабіць ігра на народных інструментах,
і ў дадзеным выпадку – на дудцы.

УДК 780.8:780.641.087.5.089.9
ББК 85.957.2,99

ISBN 978-985-522-161-7

© Петрук А. А., 2016

© Афармленне. Установа адукцыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
культуры і мастацтваў», 2016

ЗМЕСТ

Прадмова	4
Першыя гукі	7
Гэта так праста	8
Вясковая раніца	9
Веснавы настрой	10
Вячоркі	11
Зайграй жа мне, дударочку	12
Адпачынак	13
Птушыныя навіны	14
Пайшоў Ясь наш на лужок	15
А ў цёмным лесе сава кугіча	16
Ой, плылі гусёлкі	17
У месяцы верасні	18
Кола	19
Зязюлечкі	20
Танчы з намі	21
Пава	22
Ураджайная	23
Мікіта	24
Янка	25
Крыжачок	26
Цярпенне	27
Чаму ж мне ня пець	28
Дубочак зялёнецькі	29
Касіў Ясь канюшыну	30
Люстэрка	32
Скерца	33
На вуліцы мокра	34
Дыялог	35
Птушкі	36
Полька	37
Ехаў Ясь на кані	38
Чаканне	39
Дударыкі	40
Менуэт № 2	41
Кума мая, кумачка	43
Маленькае трыва	44
Надвор'е	45
Сяброўкі	46
Ля крынічанькі	47
А ў печы жар, жар	48
Рэчанька	49
Сядзіць камар на дубочку	50
Інtradукцыя	52
Капрыс (Капрычыя)	53
«When the Saints Go Marching in»	54
Ці ўсё ж тыя чобаты	56

ПРАДМОВА

У сучаснай беларускай музычнай культуры назіраецца інтэнсіўная тэндэнцыя – надзвычайная ўвага да фальклорнай спадчыны. У мэтах дадзенага дапаможніка адзначым рост папулярнасці народна-духавога мастацтва, у прыватнасці, істотнае павелічэнне ў сучаснай сцэнічнай народна-харавой выканальніцкай практицы месца, якое адводзіцца презентацыі традыцыйных беларускіх музычных інструментаў – дудкі, жалейкі, акарныы, дуды і інш.

У сувязі з гэтым актуальнай паўстае проблема дэфіцыту арыгінальнага рэпертуару, створанага для ансамбляў народных духавых інструментаў, як аднародных, так і змешаных.

У межах дысцыпліны «Беларускія народныя інструменты» найважнейшым сродкам падрыхтоўкі прафесійна кампетэнтнаснага спецыяліста – кірауніка харавога фальклорнага калектыву з'яўляюцца заняткі па ансамблевым інструментальным выканальніцтве. Адпаведна ў склад рэпертуарнага зборніка ўвайшлі арыгінальныя творы, створаныя для ансамбляў малых формаў – дуэтаў, трыа, квартэтаў дудак-сапрана: апрацоўкі беларускіх народных песень і танцаў, аўтарскія сачыненні і апрацоўкі папулярных мелодый, жанрава-стылевая афарбоўка якіх сведчыць аб універсальнасці беларускай дудкі. Яна здольная выконваць тэхнічна разныя творы, іграць сольна і ў ансамблі дудак, добра ўжываеца з іншымі інструментамі.

Ансамблевае інструментальнае выканальніцтва спрыяе фарміраванню пачатковых навыкаў ігры на інструменце, дае магчымасць кантроліваць увагу, інтанацыю, якасць гуку, дынаміку гучання, артыкуляцыйна-штырхавое ўвасабленне музычнага матэрыялу і г. д. Добра зарэкамендавала сябе практика выканання твораў у ансамблі

з выкладчыкам, гэта ўлічана пры выборы твораў для ўключэння ў рэпертуарны зборнік.

Музычны матэрыял зборніка скампанаваны па прынцыпе «ад простага да складанага». Акрамя гэтага, па складанасці адрозніваюцца і ансамблевыя партыі кожнага асобна ўзятага твора. Так, у дуэтах пераважна выкананне першай партыі адрасавана выкладчыку ці падрыхтаванаму студэнту, а матэрыял другой партыі – для студэнта-пачаткоўца – падаецца ў спрошчаным выглядзе. Трыа і квартэты маюць ідэнтычны прынцып пабудовы партыі: верхні голас – больш складаны, астатнія – адпаведна лягчэйшыя. Адзначым, што на пачатковым этапе навучання ігры на дудцы не рэкамендаваны творы, выкананне якіх патрабуе выкарыстання правай рукі (ноты ніжэй «фа» першай актавы). Улічаючы тое, што зусім пазбегнуць гэтага дыяпазону не дазваляюць тэхнічныя магчымасці інструмента, у зборнік уключана невялікая колькасць твораў, разлічаных для першых заняткаў.

Калі разглядаць вертыкальную пабудову партыі трывалісткі і квартэтаў, то заўважна, што яны нагадваюць партытурны склад харэвога ці аркестравага парадку, дзе верхні голас выконвае меладычную функцыю (сапрана), сярэднія галасы з'яўляюцца гарманічным запаўненнем (альт, тэнар), а ніжні голас уvasабляе басовую функцыю. Падкрэслім, пры выкананні акампануючых партыі важна чуць іншыя галасы і захоўваць дынамічны баланс і чысціню інтанацыі. Выконваючы інструментальныя творы ў складзе ансамбля, студэнт павінен валодаць якаснай музычнай фразіроўкай, тэмбральнай афарбоўкай гуку.

З пункту погляду меладычнай і гарманічнай будовы творы можна ўмоўна падзяліць на некалькі груп. Першая група – гэта сола з супрадзяжальнымі партыямі (падобна да спрошчанага акампанементу). Другая група – гэта варыяцыйнае развіццё галоўнай партыі (гарманізацыя асноўнай тэмы, выкарыстанне падгалоскаў, гарманічныя педалі). Трэцяя

група – суправаджальная партыі, якія выконваюць ролю самастойных меладычных партый поліфанічнага складу. Чатвёртая група – творы, у якіх сумяшчаюцца музычныя асаблівасці папярэдніх груп.

Напрыканцы лічым пачэсным абавязкам сказаць пра ўклад у папулярызацыю народна-духавога выканальніцтва выкладчыкаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў – знакамітых выканаўцаў і аўтараў музыкі У. Грона, А. Крамко, У. Кульпіна, І. Мангушава, К. Трамбіцкага. Падкрэслім, што кожны фальклорны харывы калектыву, які выкарыстоўвае ў сваёй прафесійнай дзеянасці музычныя інструменты – носьбіты традыцыйнага мастацтва, папаўняе скарбонку беларускай мастацкай культуры. Паходзенне арыгінальнага рэпертуару – не толькі адзін са сродкаў заахвочвання выканаўцаў на беларускіх народных інструментах, але і адраджэння нацыянальнай спадчыны ў музычна-інструментальным выканальніцтве, у прафесійнай дзеянасці фальклорных харовых калектываў, а таксама гуртоў сучаснай папулярнай музыкі.

Першыя гукі

Хутка

А. Петрук

Гэта так проста

3 рухам

А. Петрук

Вясковая раніца

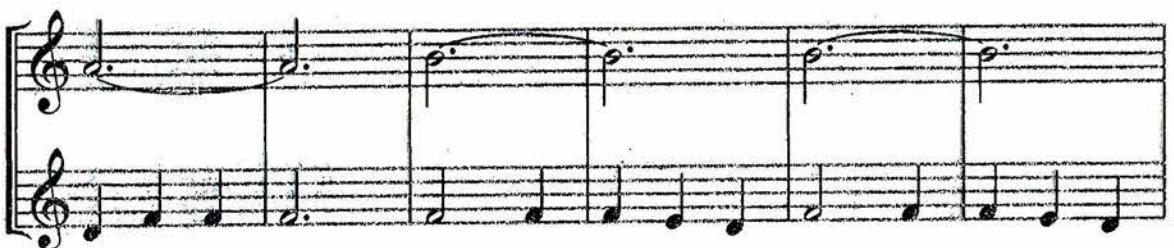
Мерна

А. Петрук

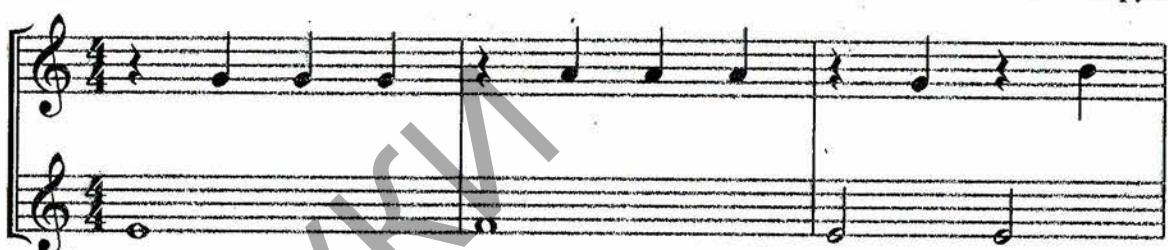
Веснавы настрой

Мерна

Вячоркі

Мерна

Зайграй жа мне, дударочку

Рухава

Musical score for 'Рухава' in 2/4 time. The score consists of five staves of music. The first two staves begin with a treble clef, the third with an alto clef, and the fourth with a bass clef. The music features eighth-note patterns and rests.

Апрацоўка А. Петрука

Адпачынак

Мерна

Musical score for 'Адпачынак' in 2/4 time. The score consists of six staves of music. The first two staves begin with a treble clef, the third with an alto clef, and the fourth with a bass clef. The music features eighth-note patterns and rests.

А. Петрук

Птушыныя навіны

Стрымана

А. Петрук

Пайшоў Ясь наш на лужок

Мерна

Апрацоўка А. Петрука

А ў цёмным лесе сава кугіча

Мерна

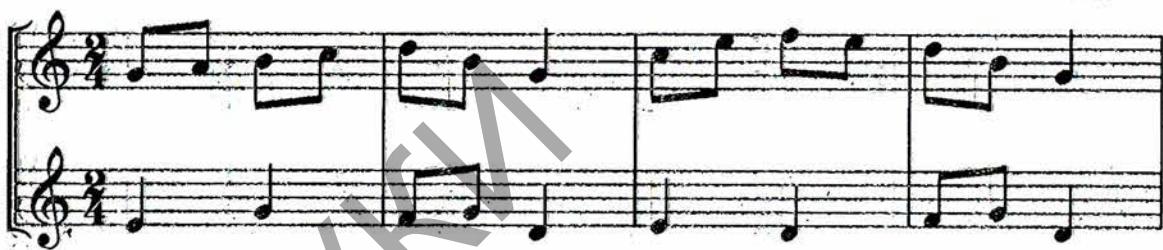
Апрацоўка А. Петрука

Ой, плылі гусёлкі

Жавава

Апрацоўка А. Петрука

У месяцы верасні

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

Кола

Рашуча

А. Петрук

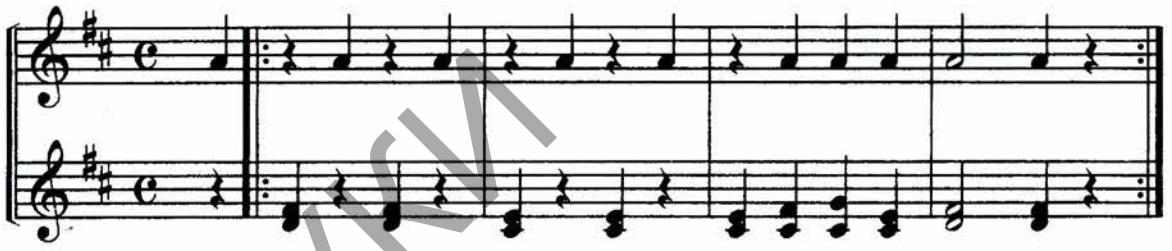
Зяюлечкі

Мерна

Танчы з намі

Хутка

Пава

Хутка

Musical score for 'Пава' in 2/4 time, major key. The score consists of five staves of music for a single instrument. The first staff begins with a quarter note followed by a half note. The second staff starts with a quarter note followed by a dotted half note. The third staff begins with a quarter note followed by a half note. The fourth staff starts with a quarter note followed by a dotted half note. The fifth staff begins with a quarter note followed by a half note.

Апрацоўка А. Петрука

Ураджайная

Хутка

А. Петрук

Musical score for 'Ураджайная' in 4/4 time, major key. The score consists of five staves of music for a single instrument. The first staff begins with a quarter note followed by a half note. The second staff starts with a quarter note followed by a half note. The third staff begins with a quarter note followed by a half note. The fourth staff starts with a quarter note followed by a half note. The fifth staff begins with a quarter note followed by a half note.

Mікіта

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

A musical score for 'Mikita' in 2/4 time. The key signature is one sharp. The score is divided into five staves. The top staff uses a treble clef, and the bottom staff uses a bass clef. The music consists of various note patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

Янка

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

A musical score for 'Yanka' in 2/4 time. The key signature is one flat. The score is divided into five staves. The top staff uses a treble clef, and the bottom staff uses a bass clef. The music consists of various note patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Measure numbers 1 and 2 are indicated above the staves.

Крыжачок

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

The musical score consists of four staves of music. The first two staves are in 2/4 time with a treble clef, showing eighth and sixteenth note patterns. The third staff begins with a treble clef and continues with a bass clef, also featuring eighth and sixteenth note patterns. The fourth staff begins with a bass clef and continues with a treble clef, showing eighth and sixteenth note patterns. The score concludes with a repeat sign and endings 1 and 2.

РЕПОДОЛГОВЫЙ

Цярпенне

Мерна

А. Петрук

The musical score consists of two staves of music. Both staves are in 2/4 time with a treble clef. The top staff features eighth and sixteenth note patterns, while the bottom staff features mostly eighth notes. The score ends with a repeat sign and a final ending.

Чаму ж мне ня пець

Памерна хутка

Апрацоўка А. Петрука

Musical notation for the song 'Чаму ж мне ня пець' in 3/4 time. The notation consists of six staves of music, each with a treble clef and three measures. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some quarter notes. The key signature changes between staves.

Дубочак зялёненькі

Мерна

Апрацоўка А. Петрука

Musical notation for the song 'Дубочак зялёненькі' in 3/8 time. The notation consists of six staves of music, each with a treble clef and three measures. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some quarter notes. The key signature changes between staves. The notation includes several fermatas and a 'Fine' marking at the end of the piece.

Касіў Ясь канюшыну

Хутка

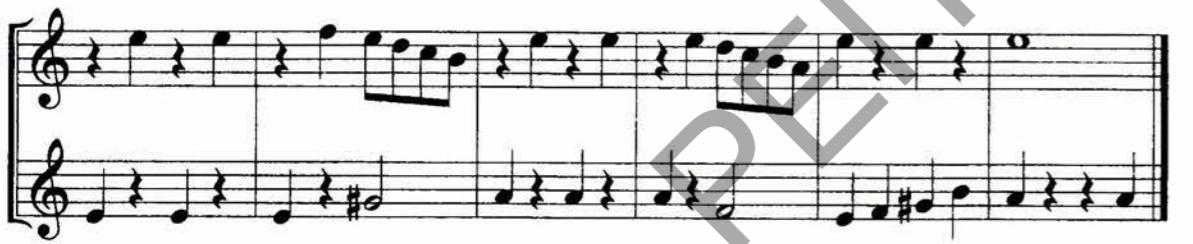
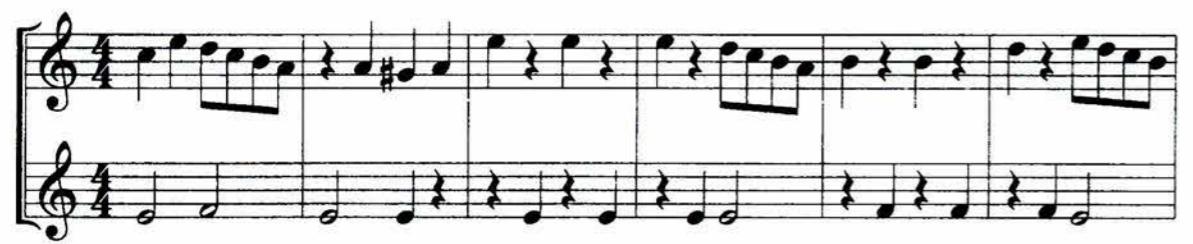
Апрацоўка А. Петрука

A musical score consisting of six staves of music. The first three staves are in common time (indicated by 'c') and the last three are in 2/4 time (indicated by '2'). The key signature is G major, indicated by a single sharp sign. The music includes various note values such as eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings like 'f' (fortissimo) and 'p' (pianissimo). The score is written in a standard musical notation style with five horizontal lines per staff.

A continuation of the musical score, starting from the fourth page. It consists of six staves of music in G major and common time. The score continues the melodic line established in the previous pages, maintaining the same key signature and time signature. The notation remains consistent with the first section, featuring eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings.

Люстэрка

Хутка

А. Петрук

Скерца

Хутка

А. Петрук

На вуліцы мокра

Хутка

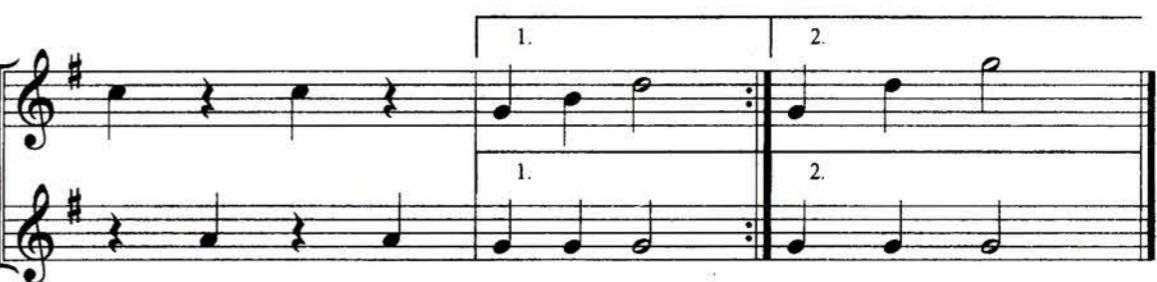
Апрацоўка А. Петрука

Дыялог

Мерна

А. Петрук

Птички

Мерна

Musical score for 'Птички' in 2/4 time, treble clef, featuring two staves of music with various note patterns.

А. Петрук

Полька

Хутка

Musical score for 'Полька' in 4/4 time, treble clef, featuring four staves of music with various note patterns, including a dynamic marking '3' over a measure.

А. Петрук

Exaў Ясь на кані

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

РЕПОЗИТОРИЙ

Чаканне

Мерна

А. Петрук

Дударыкі

Хутка

А. Петрук

Менуэт № 2

Мерна

А. Петрук

A musical score for two voices, likely for soprano and alto, consisting of ten staves of music. The music is in common time and includes various note heads, stems, and rests.

Кума мая, кумачка

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

A musical score for one voice, likely for soprano, consisting of eight staves of music. The music is in common time and includes various note heads, stems, and rests.

Маленькае трыа

Мерна

А. Петрук

Надвор'e

Мерна

А. Петрук

Сяброўкі

Хутка

Musical score for 'Сяброўкі' in 2/4 time, treble clef, featuring four staves of music with various note heads and stems.

А. Петрук

Ля крынічанькі

Мерна

Musical score for 'Ля крынічанькі' in 4/4 time, treble clef, featuring six staves of music with various note heads and stems, including a bass staff at the bottom.

А. Петрук

А ў печы жар, жар

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

Рэчанька

Мерна

Апрацоўка А. Петрука

Сядзіць камар на дубочку

Мерна

Апрацоўка А. Петрука

A musical score for a single instrument, likely a flute or recorder, consisting of six staves of music. The music is in 3/4 time and treble clef. The first five staves contain melodic lines with various note heads (triangles, diamonds, circles) and rests. The sixth staff consists entirely of quarter note heads.

A continuation of the musical score in 3/4 time and treble clef, spanning six staves. The music continues the melodic line established in the previous section, maintaining the same rhythmic pattern and note heads.

Интродукция

Стрымана

A. Петрук

Карыс (Карычыя)

Хутка

A. Петрук

"When the Saints Go Marching in"

("Когда святые маршируют")

Мерна

Апрацоўка А. Петрука

Musical score for "When the Saints Go Marching in" in 2/4 time, featuring four staves of music for a band or orchestra. The score includes various instruments such as brass, woodwinds, and percussion. The music consists of measures with quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, separated by vertical bar lines.

Continuation of the musical score for "When the Saints Go Marching in" in 2/4 time, featuring four staves of music for a band or orchestra. The score continues from the previous page, maintaining the same instrumentation and time signature. The music consists of measures with quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, separated by vertical bar lines.

Ці ўсё ж тыя чобаты

Хутка

Апрацоўка А. Петрука

Вучэбнае выданне

Петрук Аляксандр Аляксеевіч

ЗАЎСЁДЫ СУЧАСНАЯ ДУДКА

Рэпертуарны зборнік

Рэдактар В. В. Каташвілі
Тэхнічны рэдактар А. У. Гіцкая

*На першай старонцы вокладкі – карціна
Сафі Андэрсан «Пастушок з дудачкай»*

Падпісана ў друк **19. 12 . 2016.** Фармат **60x84 1/8.**
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 6,15. Ул.-выд. арк. 6,61. Тыраж **50** экз. Заказ **218 .**

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвалльніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.